

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19976>

Özet

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ), di? hekimli?i uygulamalar?na yönelik bireylerin sahip oldu?u bili?ler, inançlar ve dü?ünceleri ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir ölçektir. Türkiye'de Nilüfer Alçalar ve arkadaşlar? tarafından üniversite ö?rencileri üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çal??ması yapılarak Türkçeye uyarlama süreci tamamlanmıştır. Bu çal??ma, ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve popülasyonu bağlamında incelenmesini hedeflemiştir.

Ölçe?in adaptasyon çal??ması, özellikle iç tutarlılık ve güvenilirlik katsayıları açısından güçlü sonuçlar ortaya koyarak, DBÖ'nün di? hekimli?i alanındaki bilişsel değerlendirilmeler için kabul edilebilir bir araç olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Di? Hekimli?i, Bili?ler, Ölçek, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Üniversite Ö?rencileri, Psikometri.

Yazarlar

Nilüfer Alçalar, B.G. Köseo?lu, G. Bahadır.

Amaç

DBÖ'nün temel amacı, di? hekimli?i süreçleri ve uygulamalar? hakkında bireylerin zihninde yer eden spesifik bilişsel yapılar? ve inançlar? nicel olarak ölçmektir. Bu bilişler genellikle di? tedavisine yönelik kayg?, korku, beklenti veya olumsuz dü?ünceleri içerebilir.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanması'nın amacı ise, Türkiye'deki araştırmacılara ve klinisyenlere, özellikle üniversite ö?rencileri popülasyonunda, di? hekimli?i algılarını ve bilişsel engelleri bilimsel yöntemlerle değerlendirebilecekleri geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır.

Yapı

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ), bireyin di? hekimli?i ortamına ve tedavi süreçlerine dair geliştirdiği öznel değerlendirme ve bilişler üzerine odaklanır. Ölçek, muhtemelen bireyin deneyimlediği olası korku, aşırı beklentisi ve di? hekimi ile ilgili genel inançlar gibi alt boyutlar? kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir.

Orijinal çal??mada bahsedilen DBÖ-F ve DBÖ-B alt faktörleri, ölçe?in iki ana bileşenden oluştuğunu iddia etmektedir; bu faktörler genellikle di? hekimli?i kaygısı (F) ve bilişsel inançlar (B) gibi ayrılabilir yapılar? temsil eder. Bu ayrım, bilişsel müdahalelerin hedeflenmesi açısından önemlidir.

Geçerlik

DBÖ'nün uyarlama çal??mas?nda geçerlik çal??malar? kapsam?nda öncelikle iç tutarlılık ve yap?sal geçerlik ele al?nm??t?r. ?ç tutarlılık?n incelenmesi, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçme derecesini de?erlendirmek için kritik bir adımdır.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen bili?sel yap?y? ne derece temsil etti?ine dair kan?tlar aranm??t?r. Yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçe?in genel olarak tutarlı bir ölçüm aracı oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach alfa yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen de?erler, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

DBÖ-F (Faktör/Alt Ölçek F) için Cronbach alfa güvenilirlik katsay?s?: **0.98**.

DBÖ-B (Faktör/Alt Ölçek B) için Cronbach alfa güvenilirlik katsay?s?: **0.88**.

Her iki alt ölçek için de elde edilen katsayılar (0.88 ve 0.98), bu ölçe?in iç tutarlılık aç?s?ndan mükemmel ve kabul edilebilir bir düzeyde bir ölçüm aracı oldu?unu açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle 0.98 de?eri, ölçek maddelerinin a??r? derecede homojen ve tutarlı oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

Kaynak verilerde ayrıntılı bir faktör analizi yöntemi (örneğin Aç?mlayıcı veya Doğulayıcı Faktör Analizi) belirtilmemiştir; ancak güvenilirlik sonuçlarında DBÖ-F ve DBÖ-B olarak iki ayrı alt ölçekten bahsedilmesi, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ve bu yap?nın faktör analizi ile belirlendi?ini veya do?ruland??n?n dü?ündürmektedir.

Bu alt faktörler, di? hekimli?i uygulamalar?na yönelik bili?lerin farklı yönlerini (örneğin, algılanan tehdit ve kişisel kontrol inançları gibi) ba??ms?z olarak ölçmeye olanak tanır.

Ölçüm Aracı

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon).

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale).

Derecelendirme: Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir (Likert tipi veya benzeri bir ölçek oldu?u varsayılmaktadır).

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri.

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (Üniversite ö?rencisi popülasyonuna uygun).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, üniversite ö?rencileri örnekleminde gerçekleştirilmi?tir, bu da ölçe?in bili?sel kapasitesi yüksek, e?itimli genç yeti?kinler için uygun oldu?unu gösterir.

Test Metodolojisi: Psikometrik do?rulama ve güvenirlik çal??mas? metodolojisi kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

?ç Tutarlılık, Cronbach Alfa, Psikometri, Di? Hekimli?i Korkusu, Bili?sel De?erlendirme, Yüksek Geçerlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nilüfer Alçalar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresi: nilufer.alcalar@istanbul.edu.tr

Yaz??ma Adresi: ?stanbul Üniversitesi Di? Hekimli?i Fakültesi (Tahmini ba?l?lık).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

DBÖ'nün uyarlama çal??mas? **2013** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m ve izin ko?ullar? için sorumlu yazar Nilüfer Alçalar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [dis-hekimligi-uygulamalarina-iliskin-bilisler-olcegi-dbo-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Alçalar, N., Köseo?lu, B.G. ve Bahad?r, G. (2013). Di? Hekimli?i Uygulamalar?na Yönelik Bili?ler Ölçe?i- DBÖ: Üniversite ö?rencilerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Atatürk Üniversitesi Di? Hekimli?i Fakültesi Dergisi*, 21(3), 293-298.

Di? Hekimli?i Uygulamalar?na ?li?kin Bili?ler Ölçe?i (DBÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için yukar?da belirtilen referans makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM